

והשתא דאתית להכי מי אוקייאנוס נמי מינד
נידי דתניא נהרות המושכין ומעינות הנובעין
הרי הן כרגלי כל אדם.

מילא מים ונתן לחבירו רב נחמן אמר כרגלי
מי שנתמלאו לו, כלומר שמלא מבור של עולי
בבל, ורב ששת אמר כרגלי הממלא. ובהא פליגי
דרב נחמן סבר בירא דשותפי הוא ומדידה קא
ממלא ליה דיש ברירה¹⁴⁵, ורב ששת סבר בירא
דהפקרא הוא ולפיכך כרגלי הממלא דמיד שמלא
קנו שביתה כרגליו. ואקשינן מי אית ליה לרב
נחמן ברירה ואפילו בדרבנן¹⁴⁶, והתנן האחים
השותפין וגו'. ואוקמא דכ"ע בירא דהפקרא
היא. ומכל מקום שמעינן מינה דבור של שותפין
אחד מן השותפין שמלא לחבירו הרי הן כרגלי
מי שנתמלאו לו לדידן דאית לן ברירה בדרבנן
מיהא.

[לט, ב] אלא דכולי עלמא בירא דהפקרא
הוא, (פי') [תימה דהא] רב נחמן גופי' קאמר
טעמא משום דבירא דשותפי הוא דהא (בהא)
[רבא] אקשי ליה מהריני עליך חרם וגו', אי
אמרת בירא דשותפי הוא אמאי מותר ואהדר
ליה לרחוץ אסור והכא למלאת מר מדידה
קא ממלא, דאלמא טעמא דרב נחמן משום

ההוא

דס"ל דבירא דשותפי הוא ואנן אמרינן דס"ל
דבירא דהפקרא הוא. וי"ל דרב נחמן לא פירש
טעמא כלל אלא דתלמודא הוא דהוה ס"ד
דמר סבר בירא דשותפי הוא ומר סבר בירא
דהפקרא ורבא נמי הכי הוה ס"ד ואקשי ליה,
ורב נחמן הוה מצי לאהדורי ליה דלא משום
דבירא דשותפי הוא דקאמר, אלא לטעמיה קא
מהדר ליה ולחדודי לרבא הוא דבעי וכדאמרינן
בעלמא רבה לחדודי לאביי הוא דבעא¹⁴⁷.

אלא דכו"ע בירא דהפקרא ובמגביה מציאה
לחבירו קא מפלגי מר סבר קנה חבירו ומר
סבר לא קנה חבירו. כך גרסת הספרים וה"פ
רב נחמן סבר קנה חבירו ולפיכך הרי הן כרגלי
מי שנתמלאו לו ורב ששת סבר לא קנה חבירו.
ורש"י ז"ל מחק גרסא זו דכפ"ק דמציעא¹⁴⁸
אית ליה לרב נחמן במגביה מציאה לחבירו
לא קנה חבירו, אלא רב ששת סבר כיון שלא
קנה חבירו המגביה קנה ונעשה שלו והרי הן
כרגליו ורב נחמן סבר אף הממלא לא קנה שלא
נתכוון לקנות ואינו קונה בע"כ והילכך עדיין
הפקר הן ביד הממלא וכשנותן לזה שמלא
לו קנה והרי הן כרגליו. ואינו מחזור חדא
שצריך למחוק גרסת הספרים¹⁴⁹, ועוד דהיאך
אפשר לומר שיסבור רב ששת שיקנה הממלא

הספרים ומפרשין רב נחמן סבר קנה חבירו משנתן לו.
ועיין בנתיבות סי' קה ס"ק א דאפשר ליישב גי' הספרים
ע"פ מ"ש רש"י בע"א ד"ה רב ששת דמיירי שהממלא
היה שליח, ואע"ג דהמגביה מציאה לחבירו לא קנה
משום שהוה תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים, ואפי'
המגביה היה שליח (ראה תוס' ב"מ י, א ד"ה תופס, ודלא
כרש"י דבעשאו שליח לא חשיב תופס לבע"ח) הני מילי
במציאה, ומשום דבעינן שיהא שלוחו של בעל הממון
(ראה נמוק"י ב"מ ה, ב בדפי הרי"ף ד"ה ראה) ובמציאה
שנאבדה מבעליה המגביה אינו שלוחו של בעל הממון,
משא"כ בממלא מים מבור הפקר שלא היו בעלים לממון
לא בעינן שלוחו של בעל הממון ושפיר אמרינן דע"י
שליח לא חשיב תופס לבע"ח במקום שחב לאחרים.
ועיין בחי' חת"ס שהקשה דרש"י סותר עצמו דאי מיירי
בסוגיין שהממלא היה שליח למה הוקשה לו שרב נחמן
יסבור שקנה המתמלא, והרי בב"מ י, א אית ליה דבשויא
שליח ליכא משום תופס לבע"ח. ותי' ע"פ הש"ך סי' קה
ס"ק א דרק בפועל ששכרו להיות שלוחו ס"ל לרש"י

145 עיין ברש"י ד"ה רב ששת: ורב נחמן סבר
בירא דשותפי הוא לא הפקירוהו בני הגולה אלא
נתנוהו לכל ישראל שיהיו שותפין בו וכשאמר
זה לחבירו למלאות לו מחלקו והלך בשליחותו נעשה
שלוחו, עד כאן לשונו, ולא הזכיר רש"י דאית
ליה לרב נחמן יש ברירה, ועיין בחידושי הרא"ה:
ומ"מ בעינן השתא למימר יש ברירה דאי אין ברירה
כיון דשותפי הוא אינו מותר אלא למקום שכלן
הולכין, ואפשר בבור של עולי בבל דאין מזיוין
אותו ממקומו אי אמרת דשותפי ואין ברירה דהוה
ליה ודאי כמצעו עליו את התחום, אלא דסבר רב נחמן יש
ברירה ומשום דשותפי ויש ברירה הם כרגלי השני.
146 נראה דט"ס ויש לגרוס: בדאו', שהרי הגמ' הוכיחה
שרב נחמן אמר בנדרו הנאה זה מזה דמותרין למלאות
בבור של עולי בבל מטעם ברירה, הרי שס"ל שאף בדאו'
יש ברירה, וע"ז הקשו דלגבי מעשר בהמה דהוי דאו' לא
אמרינן יש ברירה. 147 כ"כ בשטמ"ק. 148 י,
א. 149 עיין ברש"י סוד"ה במגביה דאית דגרסי כגי'

בע"כ¹⁵⁰, ועוד קשה לי דמדקאמר רב נחמן הרי הן כרגלי מי שנתמלאו לו משמע דמשעה שמלא לו הרי הן שלו ומשום שהן כרגליו משעת מילוי, ואלו [לפי] דברי רבינו אינו שלו אלא משעה שנתן לו, ולא כרגלי מי שנתמלאו לו הן אלא כרגלי מי שנתן לו, ואלו מלא לראובן ונתן לשמעון הרי הן כרגלי שמעון המקבל ולא כרגלי ראובן שנתמלאו לו, והכין הו"ל למימר הרי הן כרגלי שמעון המקבל ולא כרגלי ראובן שנתמלאו לו ואי נמי אינן כרגלי הממלא, דהא עיקר פלוגתייהו אינה לפי דברי רבינו אלא אם הן כרגלי הממלא או לא, דרב ששת סבר קנה הממלא בע"כ, ורב נחמן סבר דאינן כרגלי הממלא דאינו קונה בע"כ. ורו"ה¹⁵¹ העמיד הגרסא וכתב דרב נחמן אית ליה תרתי פעמים קונה פעמים אינו קונה, במציאה דעלמא סבר אינו קונה לפי שחב לאחרים אבל כאן סבר קנה דהא אינו חב לאחרים דמים (פיסקין) [מספיקין] לכל הבא לדלות¹⁵², וגם זה אינו מספיק כל הצורך שאם כן ממלא ממים מכונסים ואפילו ממים נובעין מועטים ישתנה הדין כפי השתנות שיעור המים, ורב נחמן ורב ששת לא העמידו דבריהם בבור ידוע.

ומ"מ מדברי כלם למדנו לענין הלכתא דהרי הן כרגלי מי שנתמלאו לו דהא קי"ל דמגביה מציאה לחבירו קנה חבירו. וגם ר"ת ז"ל¹⁵³ העמיד הגרסא אלא שפירש בהיפך שהוא פירש דרב נחמן סבר לא קנה חבירו ורב ששת סבר קנה חבירו, והטענה בזה במציעא¹⁵⁴ אמרו טעם מי שאמר המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו היינו משום מגו, כלומר מגו דזכי לנפשיה זכי נמי לאחרני הילכך אינו יכול לזכות לאחרים אלא במה שיכול לזכות הוא בעצמו, ולפיכך לרב ששת דאמר המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו א"א לו לקנות אלא כדרך שקונה הממלא הילכך הרי הן כרגלי הממלא¹⁵⁵, ולרב נחמן דאמר המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו עדיין כהפקר הן והרי הן כרגלי מי שנתמלאו לו, ולפי פירושו הרי הן כרגלי הממלא, דהא קי"ל המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו כרב ששת. ואינו מחזור בעיני שאף לפירושו אינן כרגלי מי שנתמלאו לו משעת מילוי אלא משעת קבלה וכדברי רש"י ז"ל, ועוד דאף לכשתמצא לומר שלא קנה לו המגביה אלא כרגליו לרב ששת מ"מ אינו קונה לו דוקא כרגליו אלא שלא קנה לו יותר מרגליו וליתר מרגלי הממלא

שקנה. ועיין בתומים שם ס"ק א שתמה מה חילוק יש בין בחנם לבשכר, וראה ק"נ גיטין פ"ק סי' יג אות ד משה"ק על הש"ך. עוד שמעתי מהגר"ש א' דרש"י כתב דמיירי שהממלא היה שליח שבקשו ממנו למלאות ולתת את המים, ולא נתבקש לזכות במים לחבירו, כדי שלא יקשה ממסקנת הסוגיא כאן דלכו"ע לא קנה חבירו ואלו כב"מ י, א אמרו במסקנה, וכן הלכה דהמגביה מציאה לחבירו קנה חבירו, ולכן תי' דהממלא נתבקש למלאות ולתת וזה גרע מכל מגביה מציאה כמ"ש ואם תאמר משנתינו דאמר תנה לי ולא אמר זכה לי, ולפי"ז מיושב משה"ק בחי' חת"ס דרש"י סותר עצמו. עוד תי' כדי ליישב את גי' הספרים, באמרי אש כב"מ שם (הו"ד אוצר מפרשי התלמוד עמ' תלט) דבתופס לבע"ח ובמגביה מציאה לא קנה חבירו, היינו שמותר לאחרים לתפוס ולזכות, אבל אם האחרים לא זכו, והמגביה נתן את התפוס לחבירו, קונה חבירו מלמפרע משעת ההגבהה, ולכן הוי כרגלי מי שנתמלא לו. 150 עיין בתוס' ד"ה הכא שהקשו איך קנה המגביה הלא לא נתכוין לזכות. וע"ז תי' בדברי יחזקאל סי' נה דמיירי במילא בכלי של הממלא, וכליו של אדם קונים לו שלא מדעתו כחצרו. אכן רבינו הקשה

שהוי קנין בע"כ, וכה"ק הרמב"ן. ותי' שם שזה לא נחשב כקנין בע"כ שאלו ידע שחבירו לא יזכה ודאי היה רוצה לזכות בעצמו. ועיין בתוס' הרא"ש ב"מ שם. ומיהו קשה מהא דאמר רב יוסף ביבמות בעודר בנכסי הגר וכסבור שלו הן דלא קני וכו'. ונראה דלק"מ דכל היכא שידע הזוכה שהוא של הפקר וראויין לזכות, אם אינו זוכה למי שמתכוין לזכות לו זוכה לעצמו, אפי' לא כיוון לזכות לעצמו, ולא דמי לעודר בנכסי הגר וכו' דלא כיוון כלל לזכות, ע"כ. 151 כ"כ תוס' בסוגיין משם רשב"ם, ותוס' בב"מ שם משם ר"ת. 152 ואעפ"כ חולק רב ששת וס"ל דלא קנה משום דחשיב חב לאחרים, והיינו דנחלקו בגדר חב לאחרים, דרב נחמן ס"ל דתלוי במה שחב לאחרים בפועל, ורב ששת ס"ל דכל שמפקיע זכותם לזכות חשיב חב לאחרים. 153 הו"ד בתוספות כאן ובבבא מציעא שם. 154 ח, א. 155 עיין בחידושי' אריה לייב סי' לא שהוכיח מכאן דמגו דזכי לנפשיה אינו גורם שלא יהא כחב לאחרים, דאם כן אכתי למה הוי התחום כרגליו, אלא מגו שזוכה לחבירו מטעם זכות עצמו, לכן חל דין השביתה על המים כרגליו.

הרי הן כהפקר, וכיון שכן כשיקבלם זה יהיו כרגליו¹⁵⁶. והמחזור שבשיטות מה שכ' (רז"ה) [ר"ח] ז"ל¹⁵⁷ דהדר ב' רב נחמן כאן וסבר המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו. ולענין מי שמלא לעצמו ואח"כ נתנן לאחר כבר כתבתי¹⁵⁸ מה שכתב הראב"ד ז"ל בזה וראיותיו בספר עבודת הקדש בס"ד¹⁵⁹.

והנה

[מ, א] תנן אם עירב פירותיו וכו'. איכא למידק¹⁶⁰ למה ליה לאקשווי מדיוקא דסיפא ליקשי מרישא דקתני בהדיא עירבו בני אותה העיר להביא אצלו מפירותיו לא יביאו אלמא כרגלי מי שהפקידן אצלו. וי"ל דאי ממתני' הו"א דדוקא כשעירבו בני אותה העיר אבל לא אותו שהיו מופקדין אצלו הא [עירב] אותו שהיו מופקדין אותו מביאין אצלו דכרגליו הן. ומסתברא לי דקושיא מעיקרא ליתא דבכל דוכתיה בתלמודא דייק מסיפא דמתני' אע"ג דמצי דייק מרישא בהדיא בסנהדרין¹⁶¹, ובר"ה¹⁶², ובכמה מקומות.

הא דאמרינן מי שזימן אצלו אורחים לא יוליכו בידם מנות אלא אם כן זיכה להן מנותיהן מערב יום טוב. יש מפרש דלא מזכה על ידי אחר קאמר אלא כל שאומר מנה זו אתן לפלוני ומנה זו לפלוני הרי זה לגביה כמזכה להן, אע"פ שלא נתנן להם עד למחר ב"ט, וכשואל

כלי מחבירו בעי"ט דאמר ר' יוחנן¹⁶³ דהרי הוא כרגלי השואל ואע"פ שלא נתנו לו אלא ב"ט וכמוסר בהמה לרועה אע"פ שלא מסרה לו אלא ב"ט דתניא¹⁶⁴ דהרי הוא כרגלי הרועה וכל שבדעת הבעלים למסור ב"ט לא קנו שביתה כרגלי הבעלים אלא כרגלי מי שדעתו למסור לו ביום טוב והא נמי דכוותיהו היא¹⁶⁵. וי"ל¹⁶⁶ דמזכה ממש ע"י אחר קאמר¹⁶⁷, ושואל כלי או בהמה לרועה שאני התם [ד]דעת המשאל והשואל בכך וכן הרועה ובעל הבהמה אבל כאן אע"פ שדעת בעל הבית בכך אין דעת האורחים סומכת בכך לפי שאינם יודעים אי זו מנה¹⁶⁸ ייחד לכל אחד ואחד מהם¹⁶⁹, וכן עיקר וסוגיא דשמעתא הכין מוכחא דזיכוי ממש איכא¹⁷⁰.

אי אינהו תלו ליה לא תשקיל והא תנן הבהמה והכלים. (וזה) ותימה מאי קא מייתי מהא, דהתם לא ביד אחרים הם וכדין הוא שיהא כרגלי הבעלים. והגרסא הנכונה כגרסת ר"ח ז"ל שכן הוא גורס והא אנן תנן השואל כלי מחבירו מערב יום טוב הרי הוא כרגלי השואל, וכן עיקר. גמ': למה לי למימר דמשקין ושוחטין. כלומר דמשקין (ושוחטין) פשיטא ואפילו המדבריות, והשיבו אה"נ אלא אגב אורחיה אתא לאשמעינן מילתא דדרך ארץ¹⁷¹, אבל להשקות אפי' המדבריות משקין¹⁷² אע"פ שאין שוחטין לפי

156 צריך ביאור למה יהיו ליתר מרגלי הממלא כהפקר. ועיין בחידושי הר"ן בבבא מציעא שם שכתב דאפשר שלפי' ר"ת כי אמרינן כרגלי הממלא היינו אף כרגלי הממלא ולחומרא, דודאי אף כרגלי מי שנתמלאו לו שהרי קנה כהגבהתו של זה, ואם עירב זה לצפון וזה לדרום ומצעו את התחום לא יזיזו ממקומם, או שמא עשו הווכה לחבירו כזוכה לעצמו לגמרי וחוזר ומזכה לחבירו וכן נראה מתוס', וכ"כ בחי' רבינו שם, אלא שהניח בצ"ע דא"כ למ"ד במלקט את הפאה מח' מעשיר לעני ומשום דאי בעי מפקיר לנכסיה, ומגו דאי בעי זכי לנפשיה, והרי העשיר אינו יכול לזכות לעצמו ואעפ"כ זוכה לחבירו, וצ"ע. 157 כ"כ ר"ח בב"מ שם. 158 בעירובין מה, ב. 159 בבית נתיבות שער ה לא כתב דעת הראב"ד בדין בור של הפקר. 160 כה"ק תוס'. ועיין בצל"ח שיש ליישב ע"פ מ"ש הר"ן דאיכא מ"ד דכרגלי הנפקד היינו אף כרגלי הנפקד, דרב לחומרא קאמר, ולפי"ז פשיטא דכשהמפקיד לא עירב גם לרב לא יוכלו להביא לו פירותיו. 161 כב, ב. 162 כ, א. 163

א. 164 לו, ב. 165 צ"ב למה לא הוכיחו י"מ מהא דלעיל לח, א גבי שור של פטם הרי הוא כרגלי כל אדם, ושור של רועה שהוא כרגלי אותה העיר, דחזינן דכל שדעת הבעלים למסורם לאחר לא קנו שביתה כרגלי הבעלים, והני עדיפי משואל, דכאן דיבר השואל עם המשאל והבטיח לו, משא"כ שם לא דיברו זה עם זה ולא ידוע מי עתיד לקנות ואעפ"כ הוי כתחום הקונה. ואפשר דאית להו כמ"ש רבינו שם סוד"ה אמר שמואל, דשאני שור של פטם דבשביל תקנת הטבח עשו את של טבח כנכסי הפקר שלא קנו שביתה, ולכן הוכיחו י"מ מהני דאין בהם תקנה. 166 ועוד יש לפרש. 167 כן דעת הרמב"ם פ"ה מיר"ט הי"ב ורש"י במתני', וכ"כ ר"ח עה"ג מ, ב משם התוספתא, וכ"ה בירוש' כאן. 168 כן הגי' בתלמיד הרשב"א. 169 עיין בתוס' שמשמע דאפי' בירר חלק כל אחד ואחד נמי בעינן שיזכה ע"י אחר, ועיין בברור הלכה עמ' קצא מ"ש בביאור מח' תוס' ורבנו. 170 כן משמע מהא דאמרו: כיון שזכה להז ע"י אחר. 171 רש"י והר"ן מפרשים כדי שתהא

שאף הן מזונותן עליך, ואפילו לכלב נותנין מזונות כדאיתא בפ"ק דשבת¹⁷³. וכל שכן בהמות כשורות. ודקתני במתני' אין משקין את המדבריות [לאן] דוקא אין משקין אלא אגב דבעי למיתני משקין ושוחטין את הבייתות לאשמעינן אגב אורחיה דרך ארץ, תנא נמי ברישא אין משקין. וכן נ"ל מדבעי למה לי למימר, דאם איתא כי תנא ברישא אין משקין טובא אשמעינן ברישא דכל שהן מוקצות מאכילה אין משקין אותן ואידי דתנא רישא לצריכות אין משקין תנא סיפא משקין. ויש אומרים דאין משקין דרישא דוקא דכל שרועות באפר [אין] מזונותן עליך ולפיכך אין משקין¹⁷⁴ ודומיא דיוני שובך ויוני עלייה¹⁷⁵, [ואין] נ"ל. פצעילי תמרה לרבי שמעון מהו. פרש"י ז"ל

פצעילי תמרה תמרים שאין מתבשלות באילן לעולם וגודרין אותן מן הדקל ועושין להן חותלות והן כלי כפות תמרים וכוונסין אותן לתוכן ומתבשלות. ובתוספות¹⁷⁶ הקשו דאם כן היכי הוה ס"ד [לדמותן] לגרורות וצמוקין שדחאן בידיהם. וכתבו שהרב בעל הערוך¹⁷⁷ כתב דפצעילי מלשון המפצע זתים שהיו מפצעים התמרים כדי להתבשל ולאחר פצועיהן מתקלקלין ולפיכך היה סבור לדמותם לגרורות וצמוקים. ואפ"ה אמר לי' רבי שאין דומין לגרורות וצמוקין דהנך מתקלקלים ביותר וחוזרין ומשכיחין, וזה נכון, אבל מכל מקום איני רואה קושיא לפירושו של רש"י ז"ל מזה דהכא נמי היה סבור דכיון שנותן אותן (במחולות) [בחולות] מקצה דעתו מהן עד שיתבשלו. גם זה נכון.

סליק פירקא וסליקא לה מסכת יום טוב בסייעתא דשמיא

נוחה להפשיט, ובפי' המשניות כתב להודיעך תועלת, כי ההשקאה קודם שחיטה יתיר ריאתה, וכ"פ הרי"ף דאי איכא סירכא משתמטא, וראה ש"ך יו"ד סי' לט ס"ק לב. והתו"ט והאחרונים הקשו דהרמב"ם סותר עצמו דבתמיד פ"ג מ"ד פי' דהיו משקין את התמיד לפני השחיטה כדי שיהא ממהר להפשיטו, ולא הזכיר תועלת הסרכות, וכה"ק בשו"ת עין יצחק יו"ד סי' ט משם הבית אפרים, ושם ענף ג כתב לתרץ דלגבי תמיד לא הזכיר תועלת הסרכות משום דס"ל בפ"ב מהל' איסורי מזבח ה"י, דעיקר איסור הקרבת טרפה ע"ג מזבח אינו אלא איסור דרבנן, ומאחר דגם עיקר טרפות הסרכא אינו אלא ספק טרפה כמ"ש בתבו"ש סי' לט, וא"כ אף אם תמצא סירכא גמורה יהא התמיד כשר דהוי ספק דרבנן. וכתב בחי' הגר"ר בענגיס (מהדור' מכוון י"ס) ח"ב סי' כא דהתי' המחזור כמ"ש בעין יצחק שם ענף ב דשאני קרבן תמיד דהוי בן שנה, ובטלאים לא מצוי סירכות, כמ"ש הרמ"א סי' לט ס"ב, לכן אין לתקן בהו השקאה מה"ט, וכבר קדמו בזה בחת"ס בשו"ת יו"ד סי' לט. 172 כ"ד הרא"ה, הר"ן בפ"י לרי"ף, וכן משמע מרש"י ריש אין צדין דכל שמזונותן עליך מותר ליתן מזונות, אכן בשבת קו, ב ד"ה ואין כתב רש"י: כיון דהן מוקצה לא מצי למטרע עלייהו, ע"כ. [ועיין בפנ"י ובמגיני שלמה מ"ש בישוב שיטת רש"י]. ולכאור' להאי טעמא יהא אסור להשקות מדבריות משום שהן מוקצה, אלא הב"י באו"ח סי' תצח ד"ה ומ"ש כתב דאפשר דלא אסר רש"י אלא בדבר שהוא מוקצה מחמת שאינו ניצוד לגמרי אבל מדבריות שהו ניצודות ומצויות

כיון שמזונותן עליו מותר להשקות. ועיין בחי' הר"ן (מהדור' מוה"ק) בשבת שם דאינו קשה על רש"י מהא דאיתא בשבת קנו, ב מחתכין את הנבלה לפני הכלבים, וכן שם קנו, ב מותר לטלטל את הלוחף מפני שהוא מאכל לעורבים, דשאנו כלבים ועורבים שהן מיוחדין (גי' אחרת: מוכנין) לצורך האדם ונתן דעתו עליהן מאתמול, ויש לעיין לפי"ז מה דין המדבריות. 173 יט, א. 174 עיין ברמב"ם פ"ב מהל' יו"ט ה"ז: דגים ועופות וחיה שהן מוקצה אין משקין אותן ביו"ט ואין נותנין לפניהם מזונות שמא יבוא ליקח מהן, ע"כ. ולכאור' במדבריות שהן מוקצה אסור ליתן לפניהם מזונות, וכ"כ הגר"א או"ח תצו ס"ד בדעתו, וכתב דלמד כן ממתני' דקתני תרתי דאין משקין ואין שוחטין, ופירש קושיית הגמ' למה לא כתבה המשנה לשון אכילה ונקטה דוקא שחיה, ודחה בזה הוכחת רבינו מה בעי למה לי למימר, והא טובא אשמעינן דכל שהן מוקצות מאכילה אין משקין אותן. אכן הב"י באו"ח סי' תצח כתב דאפשר שלא אסר הרמב"ם אלא בדברים המוקצים מפני שטעונים צידה דאיכא למיחש שמא מתוך שמאכילם יבוא לצודם, אבל מדבריות שאין טעונות צידה מותר לתת לפניהם מזונות, והכי דייק לישניה שכתב דגים ועופות וחיה, ולא כתב ג"כ בהמה שהיא מוקצה עמהם. ועיין בביאור הלכה סי' תצו דאין להחמיר בנתינת מזונות לחיות מוקצות לכל הפחות באלו שאין בהן משום צידה. 175 שבת קנה, ב. 176 כה"ק תוס' ישנים שבת מה, ב. 177 הו"ד בתוס' ישנים שם.